

اولین گزارش زنبور (*Metaphycus hodzhevanishvilii* Yasnosh (Hym.: Encyrtidae)

ایران؛ مهندس شهرام حسامی^{۱*}، دکتر ابراهیم ابراهیمی^۲، دکتر هادی استوان^۳، دکتر محمود شجاعی^۴، دکتر کریم کمالی^۵، مهندس معصومه مقدم^۲. گروه گیاهپزشکی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز، صندوق پستی ۷۱۴۷۵-۱۳۳۴، شیراز، ایران؛ بخش رده‌بندی حشرات، مؤسسه تحقیقات گیاهپزشکی کشور، صندوق پستی ۱۴۵۴، تهران ۱۹۳۹۵، ایران؛ گروه حشره‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات فارس، ایران^۳؛ گروه حشره‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران^۴؛ گروه حشره‌شناسی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران^۵. *S_hesami@yahoo.com.

در تحقیقی جهت شناسایی دشمنان طبیعی شپشک‌های نباتی گیاهان مرتعی در استان فارس، در خرداد ماه ۱۳۸۲ نمونه‌هایی از شاخه‌های گیاه ریش‌بز (*Ephedra procera* Fisch. et Mey.) در منطقه حفاظت شده بمو (باجگاه، شمال شیراز) جمع آوری شد که آلوده به شپشک *Stotzia ephedrae* (Newstead) (Hemiptera: Coccidae) بودند. با نگهداری این نمونه‌ها در شرایط آزمایشگاهی، گونه‌ای زنبور از خانواده Encyrtidae (Hymenoptera: Chalcidoidea) و زیر خانواده Encyrtinae خارج شد. در بررسی‌های اولیه این زنبور از جنس *Metaphycus* شناسایی شد و توسط دکتر گوئیتری (مؤسسه گیاهپزشکی مرکز تحقیقات ملی ایتالیا) تحت نام *Metaphycus hodzhevanishvilii* Yasnosh, 1972 شناسایی گردید که برای فون حشرات ایران جدید می‌باشد. در حشره ماده طول اسکاپ ۳ برابر عرض آن است، شیار نوتالی کامل است و ران و ساق دارای حلقه‌های تیره رنگی هستند. این گونه شباهت زیادی به *Metaphycus stephaniae* Guerrieri و *Metaphycus zebratus* Mercet دارد و به سختی از طریق خطوط حسی روی بندهای فونیکول شاخک از هم جدا می‌شوند (Guerrieri, E. 2006. J. Nat. Hist. 40: 863-865). این گونه پیش از این از گرجستان و ترکمنستان به عنوان پارازیتوئید اولیه *Stotzia maxima* Borkhs. گزارش شده بود (Japoshvili, G. O. & J. S. Noyes, 2005. Zoosystematica Rossica, 14: 135-145; Noyes, J. S.) (http://www.nhm.ac.uk/entomology/chalcidoids/). بنابراین رابطه پارازیتوسی این پارازیتوئید با *S. ephedrae* برای اولین بار گزارش می‌شود. تعداد ۶ نمونه ماده و ۲ نر از این زنبور در کلکسیون حشرات دانشگاه آزاد اسلامی شیراز نگهداری می‌شود.